

Spis treści

ROZDZIAŁ I – KRAJOBRAZ JAKO WYNIK DZIAŁALNOŚCI CZŁOWIEKA .. 9

1. Pojęcie krajobrazu	10
2. Typologia krajobrazu	16
2.1. Krajobraz charakterystyczny dla epok historycznych	22
2.1.1. Prehistoria	22
2.1.2. Średniowiecze	23
2.1.3. Renesans	24
2.1.4. Barok	25
2.1.5. Wiek XIX	27
2.1.6. Wiek XX i XXI	28
3. Ocena wartości krajobrazu i jego przydatności do różnych celów	31
3.1. Metody waloryzacji środowiska przyrodniczego	31
3.1.1. Bioindykacja	31
3.1.2. Fitoindykacja gatunkowa i fitocenotyczna	34
3.1.3. Inwentaryzacja i ocena wartości zasobów drzew przyulicznych	38
3.1.4. Waloryzacja przyrodnicza	39
3.2. Metody waloryzacji środowiska wizualnego	39
3.2.1. Metoda krzywej wrażeń Wejcherta	39
3.2.2. Metoda linii prostych Janeckiego	40
3.2.3. Metoda jednostek architektoniczno-krajobrazowych	40
4. Ochrona krajobrazu w Polsce i na świecie	43
4.1. Ochrona środowiska przyrodniczego	46
4.2. Ochrona środowiska kulturowego	49
4.3. Ochrona światowego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	50
5. Rewaloryzacja zabytków	52
6. Rewitalizacja zabytków	55
7. Rekultywacja	57

ROZDZIAŁ II – HISTORIA ARCHITEKTURY I SZTUKI OGRODOWEJ 53

1. Starożytność	62
1.1. Kultura Egiptu	62
1.2. Mezopotamia – wiszące ogrody	63
1.3. Persja – rajskie ogrody	64
1.4. Grecja – ogrody prywatne i publiczne	65
1.5. Rzymskie ogrody	68
2. Średniowiecze	71
2.1. Wprowadzenie	71
2.2. Bizantyjska sztuka ogrodowa	72
2.3. Ogrody kultury chrześcijańskiej	80
3. Renesans	86
3.1. Wprowadzenie	86
3.2. Sztuka ogrodowa w renesansie	88
3.3. Ogrody renesansowe we Włoszech	92
3.4. Ogrody renesansowe we Francji	98
3.5. Ogrody renesansowe w Anglii	101
3.6. Ogrody renesansowe w Polsce	101

4. Barok.....	105
4.1. Wprowadzenie	105
4.2. Sztuka ogrodowa w dobie baroku	107
4.3. Założenia ogrodowe we Włoszech i Francji	120
4.4. Założenia ogrodowe w innych krajach europejskich.....	126
4.5. Założenia ogrodowe w Polsce.....	129
4.6. Inne rodzaje założeń barokowych.....	140
5. Ogrody.....	141
5.1. Ogrody chińskie.....	141
5.2. Ogrody koreańskie	149
5.3. Ogrody japońskie	151
6. Wiek XVIII.....	155
6.1. Wprowadzenie	155
6.2. Założenia ogrodowe w Anglii.....	159
6.3. Założenia ogrodowe we Francji.....	165
6.4. Założenia ogrodowe w Polsce.....	170
7. Wiek XIX.....	180
7.1. Wprowadzenie	180
7.2. Założenia ogrodowe w Anglii.....	187
7.3. Założenia ogrodowe we Francji.....	189
7.4. Założenia ogrodowe w Niemczech	192
7.5. Założenia ogrodowe w Polsce.....	195
7.6. Miejskie założenia ogrodowe w Europie	199
Słowniczek trudniejszych terminów z zakresu architektury i sztuki ogrodowej.....	205

ROZDZIAŁ III – WSPÓŁCZESNA HISTORIA ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU ...207

1. Wiadomości wstępne	208
2. XIX-wieczne początki nowej profesji	209
3. Przełom XIX i XX wieku.....	209
3.1. Rękodzieło i sielskie krajobrazy.....	209
3.2. Styl preriowy – ogrody naturalistyczne	210
3.3. Parkway – droga w krajobrazie.....	211
3.4. Rekreacja zorganizowana – place zabaw i wypoczynek.....	212
4. Nowe formy ekspozycji i edukacji.....	212
5. Skandynawski klasycyzm i harmonia krajobrazu	213
6. Idee budowy miasta na początku XX wieku.....	214
6.1. Miasta-ogrody.....	215
6.2. Secesja i park Güell.....	216
6.3. Miasto funkcjonalne	217
7. Sukces modernizmu.....	218
7.1. Miasto ponad wszystko.....	219
7.2. Szkoła Bauhaus	219
8. Modernizm w sztuce kształtowania krajobrazu.....	222
8.1. Pierwszy modernistyczny ogród	222
8.2. Polski modernizm lat 30. XX wieku.....	223
8.3. Rewolucja harwardzka.....	224
8.4. Modernistyczne formy w sztuce krajobrazu	225
9. Bogactwo modernizmu południowoamerykańskiego	226
9.1. Rośliny jako tworzywo malarskie.....	226

9.2. Prostota linii i kontrast barw	227
10. Powojenny modernizm w architekturze krajobrazu	228
10.1. Parki kultury i wypoczynku	228
10.2. Park Śląski – Park Kultury i Wypoczynku w Chorzowie	228
10.3. Ludzki wymiar modernizmu	230
11. Świadomość ekologiczna i nowe rozwiązania projektowe.....	231
11.1. Początki zmian.....	231
11.2. Nowe spojrzenie	232
12. Poszukiwanie rozwiązań – paryska triada z lat 80.....	233
12.1. Park de la Villette.....	233
12.2. Park Citroëna	234
12.3. Park de Bercy	236
13. Nowatorskie formy ogrodowe	237
13.1. Fontanna i ogród w nowej odsłonie.....	237
13.2. Ogrody rzeźby	239
14. Lata 90. XX wieku i początki idei zrównoważonego rozwoju.....	241
14.1. Ratowanie natury	241
14.2. Nowoczesna integracja budynków z zielenią	242
14.3. Park linearny i park kieszonkowy	244
14.4. Nowe formy upraw.....	246
15. Tymczasowość – zmienność – festiwale.....	248
16. Współdziałanie z naturą – nowe narzędzia we współczesnej architekturze krajobrazu	252
16.1. Konwencja krajobrazowa	252
16.2. Obszary Natura 2000	252
16.3. Zielona infrastruktura	253
16.4. Woda ponad wszystko	254
17. Spontaniczność i dzika natura w mieście.....	257
17.1. Ścieżka rekreacyjna inaczej.....	258
17.2. Park ekologiczny.....	260
18. Nowoczesność w architekturze krajobrazu.....	261
19. Rekreacja dla wszystkich.....	265
19.1. Plac zabaw blisko natury	266
19.2. Nowoczesność na placu zabaw	266
19.3. Integracja przez zabawę.....	267
19.4. Otwartość na interpretację.....	268
19.5. Aktywne place rekreacji	269
19.6. Zabawa ze zwierzakiem	270
20. Najważniejsze zasady zrównoważonego projektowania krajobrazu w XXI wieku.....	270

ROZDZIAŁ IV – OCHRONA, KONSERWACJA I REWALORYZACJA ZABYTKOWYCH ZAŁOŻEŃ OGRODOWYCH.....	271
1. Kiedy ogród staje się zabytkiem	272
2. Zarys historii ochrony i konserwacji zabytków sztuki ogrodowej.....	273
3. Instytucje i akty prawne związane z opieką nad zabytkami ogrodowymi	276
4. Zasób polskich parków i ogrodów historycznych i przyczyny jego degradacji ...	278
5. Rodzaje działań w zabytkowych terenach zieleni i zasady tworzenia dokumentacji konserwatorskiej.....	280

6. Prace rewaloryzacyjne w ogrodach historycznych	295
6.1. Ogród średniowieczny	295
6.2. Ogród renesansowy	298
6.3. Ogród barokowy	300
6.3.1. Odtwarzanie parterów haftowych	301
6.3.2. Odtwarzanie boskietów i szpalerów	312
6.3.3. Drogi i nawierzchnie ogrodowe, problematyka uzupełniania i odtwarzania układów alejowych	317
6.3.4. Inne elementy barokowej kompozycji ogrodowej	319
6.4. Ogród krajobrazowy	321
6.4.1. Szata roślinna ogrodów krajobrazowych	326
6.4.2. Technologia odtwarzania kobierców kwiatowych i parterów kobiercowych	329

ROZDZIAŁ V – PROJEKTOWANIE OBIEKTÓW ARCHITEKTURY

KRAJOBRAZU	333
1. Projektowanie jako praca twórcza	334
1.1. Etapy projektowe	334
1.2. Metoda projektowa	335
1.2.1. Rozpoznanie miejsca – analizy	335
1.2.2. Krystalizacja zamysłu projektowego – idea i koncepcja	353
1.2.3. Rozwiązania budowlane i wykonawcze	358
2. Klasyfikacja współczesnych obiektów architektury krajobrazu	361
2.1. Kryteria klasyfikacji	363
2.2. Definicje podstawowych obiektów architektury krajobrazu	364
2.2.1. Podstawowe obiekty płaszczyznowe	365
2.2.2. Podstawowe obiekty linearne	367
2.2.3. Podstawowe obiekty punktowe	368
2.2.4. Podstawowe obiekty zielonej infrastruktury	372
3. Zasady projektowania podstawowych wybranych obiektów architektury krajobrazu	375
3.1. Projektowanie parku miejskiego	375
3.2. Projektowanie skweru, parku kieszonkowego	375
3.3. Projektowanie terenów towarzyszących zabudowie wielorodzinnej	378
3.4. Projektowanie bulwarów, promenad, parków linearnych i woonefów	380
3.5. Projektowanie placów rekreacji	382
3.6. Projektowanie wybiegu dla psów	393
3.7. Projektowanie ogrodu rodzinnego	393
3.8. Projektowanie wybranych elementów zielonej infrastruktury	397
3.8.1. Zielone dachy	397
3.8.2. Ogrody na dachach	397
3.8.3. Ogród wertykalny	401
3.8.4. Żyjąca elewacja	401
3.8.5. Ogród retencyjny	404

ROZDZIAŁ VI – ELEMENTY I CZYNNIKI KOMPOZYCJI

W ARCHITEKTURZE KRAJOBRAZU	407
1. Wiadomości wstępne	408
2. Kompozycja	408

2.1. Informacje podstawowe.....	408
2.2. Rodzaje kompozycji	414
3. Światło jako czynnik wizualizacji przestrzeni	418
3.1. Światło i warunki środowiska naturalnego	419
3.2. Kompozycyjna funkcja światła	419
3.3. Barwa – kształt – światło	423
4. Element kompozycji	426
4.1. Punkt.....	427
4.2. Linia.....	427
4.3. Płaszczyzna.....	433
4.4. Bryła i forma przestrzenna.....	434
4.5. Motyw	437
5. Relacje i wzajemne uwarunkowania elementów kompozycji	438
5.1. Proporcje	438
5.2. Akcent.....	442
5.3. Dominanta.....	443
5.4. Paralela.....	444
5.5. Symetria.....	444
5.6. Rytm	445
6. Elementy kompozycji wnętrza ogrodowego.....	448
6.1. Podłoga wnętrza krajobrazowego	450
6.2. Sklepienie wnętrza krajobrazowego.....	452
6.3. Ściany wnętrza krajobrazowego	452
6.4. Otwory wnętrza krajobrazowego	453
6.5. Element wolno stojący	454
7. Zmienność w czasie i przestrzeni kompozycji ogrodowych – otwartość formy.....	455
7.1. Zmienność kompozycji roślinnych.....	455
7.2. Procesy przyrodnicze w kompozycji roślinnej	456
8. Komponowanie wnętrz ogrodowych.....	456
8.1. Projektowanie wnętrza ogrodowego.....	457
8.2. Projektowanie sekwencji wnętrz w krajobrazie.....	457
8.3. Hierarchizacja wnętrz	458
9. Świadome kształtowanie przestrzeni z wykorzystaniem podstawowych elementów kompozycji – osiągnięcie określonych efektów.....	459
9.1. Nadawanie przestrzeni odpowiedniego charakteru.....	459
9.2. Tworzenie odpowiedniego nastroju	463
10. Przedstawienie kompozycji.....	464
11. Zestaw zasad	465
ZESTAW RYCIN Z WIKIMEDII, BIBLIOGRAFIA.....	467